

Др Љубиша ДАБИЋ*

ПОСТУПАК ПРИНУДНЕ ЛИКВИДАЦИЈЕ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Предмет истраживања у овом раду је поступак принудне ликвидације у праву привредних друштава Србије и његова правна природа.

Циљ аутора је да, с једне стране, анализира поступак принудне ликвидације привредних друштва, а с друге, да укаже на новине које су уследиле доношења измена и допуна Закона о привредним друштвима, половином 2018. године.

Сврха рада је да се правно-теоријски истраже релевантна питања у вези са карактеристикама, особеностима, врсти и правној природи поступка принудне ликвидације привредних друштава у Србији.

Резултати истраживања треба да пружи научној и стручној јавности одговоре на релевантна питања у вези са иницирањем, покретањем, спровођењем и окончањем поступка принудне ликвидације привредних друштава.

У закључним разматрањима аутор је поставио и трагао за одговорима на два питања: којом концепцијом се законодавац Србије руководи у креирању законских решења о принудној ликвидацији и које је циљеве желео да реализује.

Кључне речи: *поступак принудне ликвидације, правна природа поступка принудне ликвидације, Агенција за привредне регистре, престанак привредног друштва.*

І Увод

У Србији је Законом о привредним друштвима од 2004. године¹ регулисана само добровољна ликвидација, а пропуштено је регулисање

---

* редовни професор у пензији, Универзитет у Београду, Економски факултет, ljadic@e-kof.bg.ac.rs

принудне ликвидације. Ова мањкавост је уочена, па је новим Законом о привредним друштвима од 2011. године² уређен и правни институт принудне ликвидације. Регулисан је кроз три питања, и то: разлози за покретање поступка, покретање поступка и последице брисања друштва из регистра по окончању поступка. Међутим, правна теорија је исказала већи број недоумица у тумачењу и примени законских решења о принудној ликвидацији³. Практично, Агенција за привредне регистре није примењивала одредбе о принудној ликвидацији у пракси све до 2017. године. Констатовано је захтевало да измене и допуне Закона о привредним друштвима од половине 2018. обухвате и правни институт принудне ликвидације⁴.

Који су разлози узроковали прецизирање, измене и допуне законских одредаба о принудној ликвидацији? Агенција за привредне регистре (Агенција) није примењивала одредбе Закона о привредним друштвима о принудној ликвидацији⁵, све до октобра месеца 2017. године⁶. Агенција је такво поступање заснивала на мишљењу Министарства економије и регионалног развоја од 2012. године⁷. Нужно је указати на недопустивост непоступања Агенције у примени законских прописа. Све то је имало за

---

1 Закон о привредним друштвима (*Сл. гласник РС*, бр. 125/2004), чл. 347-365.

2 Закон о привредним друштвима (*Сл. гласник РС*, бр. 36/2011), чл. 524-548.

3 Вид. Љубиша Дабић, „Принудна ликвидација привредног друштва“, *Право и привреда*, бр. 4-6/2012, стр. 118-130.

4 Закон о изменама и допунама Закона о привредним друштвима (*Сл. гласник РС*, 44/2018), чл. 141-142.

5 Агенција за привредне регистре је 31. јула 2012. године на свом интернет сајту саопштила да се одлаже примена чл. 546 до 548. Закона о привредним друштвима (*Службени гласник РС*, бр. 36/11, 99/11), који се односе на покретање поступка принудне ликвидације, у складу са Мишљењем Министарства економије и регионалног развоја бр. 011-00-163/2012-06 од 08.06.2012. године.

6 <http://www.apr.gov.rs> 28.02.2019.

7 Иако је поступак принудне ликвидације уређен Законом о привредним друштвима, на основу мишљења Министарства економије и регионалног развоја одложена је његова примена, уз следеће образложење: „Закон о привредним друштвима не садржи упућујуће норме којима се прописује сходна примена одредаба којима се уредјује поступак добровољне ликвидације или неких других законских одредаба, тако да за спровођење принудне ликвидације не постоји довољан правни оквир који би у целости регулисао ову материју, стога постоји потреба одлагања примене овог института до доношења измена и допуна Закона којима би се ова питања детаљније уредила. Имајући у виду сврху одредаба о принудној ликвидацији, статусни карактер уписа у регистар, права и обавезе чланова друштва и повериоца, примену за случај изостанка одлучивања надлежног органа или члана друштва, мишљења смо да постоји потреба одлагања примене овог института до доношења измена и допуна Закона којима би се ова питања детаљније уредила“. Мишљење Министарства економије и регионалног развоја број: 011-00-163/2012-06 од 8. јуна 2012. године.

последницу да у примени прописа мишљење извршне власти има примат у односу на закон. Оваквим поступањем Агенција је штетила интересима поверилаца привредних друштава у којима су се стекли разлози за покретање поступка принудне ликвидације, али и остварењу јавног интереса. Иако је неспорно да су предметне законске одредбе биле непотпуне, непрецизне и недоречене, Агенција је морала у њиховој примени у пракси да пође од њиховог духа, од релевантних одредаба Закона о Агенцији за привредне регистре, Закона о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре и Закона о општем управном поступку.

У међувремену, Заштитник грађана је Министарству привреде у више наврата достављао препоруке, нарочито у 2017. години, везано за обавезу примене законских одредаба о покретању и спровођењу поступка принудне ликвидације. Истовремено, овом министарству поднето је више представки привредних субјеката у којима је навођено да Агенција не примењује предметне одредбе у пракси.

Полазећи од напред изнетог чињеничног стања, Министарство привреде је донело ново мишљење, којим је стало на сановиште да се закони и други прописи морају примењивати, независно од несавршености њихових појединих одредаба које се тичу поступка принудне ликвидације, а све у циљу правне сигурности. Због тога, Агенцији је стављено у дужност да примењује ове законске одредбе. Такође, у донетом мишљењу је посебно указано да се, сагласно одредбама чл. 5. и 7. Закона о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре, поступак регистрације покреће по службеној дужности, уколико је таква регистрација предвиђена законом или кад је то у јавном интересу. Даље, новодонетим мишљењем стављено је ван снаге поменуто мишљење од 2012. године⁸.

Уследиле су измене и допуне Закона о привредним друштвима, половином 2018. године, којим су измењене и допуњене и одредбе о принудној ликвидацији⁹. Средства јавног информисања су почетком 2019. обавестила јавност да Агенција покреће поступак принудне ликвидације за 22.400 предузећа, јер до краја 2018. нису поднела финансијске извештаје узастопце за две године, за 2016. и 2017. годину.

Циљ овог рада је да се анализира поступак принудне ликвидације у праву привредних друштва Србије, са указивањем на новине које су

---

8 Мишљење Министарства привреде број: 011-00-00258/2016-10 од 20. октобра 2017. године.

9 Започети поступци принудне ликвидације, до дана почетка примене новодонетих измена и допуна Закона од половине 2018. године, наставиће се у складу са одредбама Закона о привредним друштвима (Сл. гласник РС, бр. 36/11, 99/11, 83/14 - др. закон и 5/15).

уследиле после доношења измена и допуна Закона о провредним друштвима. А његова сврха је да се правно-теоријски истраже релевантна питања везана за карактеристике, врсту и правну природу поступка принудне ликвидације.

У наставку овог рада пажња ће бити усредсређена на истраживање већег броја питања поступка принудне ликвидације (извори права, законски разлози за покретање поступка, његово иницирање, покретање, спровођење и окончање, надлежни орган, правни положај привредног друштва у поступку принудне ликвидације и последице брисања друштва из регистра), како би се идентификовало на којој концепцији почива поступак принудне ликвидације у праву Србије, које је врсте и какве је правне природе.

II Извори права

У историјском контексту, у праву Србије је ликвидација (редовна и принудна) била предмет регулација у Закону о принудном поравнању, стечају и ликвидацији (1989)¹⁰, а ликвидациони поступак се спроводио као врста судског ванпарничног поступка. Доношењем Закона о предузећима (1996) створена је законска могућност да се поступак ликвидације покрене и спроведе изван суда, осим у законом одређеним случајевима¹¹. Од доношења Закона о привредним друштвима (2004) до данас, поступак ликвидације излази из оквира надлежности суда и престаје да буде врста судског поступка.

Сада важећи основни извори права за иницирање, покретање и спровођење поступка принудне ликвидације привредних друштва у праву Србије су Закон о привредним друштвима¹², Закон о Агенцији за привредне регистре¹³ и Закон о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре¹⁴. Међутим, на ову посебну врсту управног поступка

---

10 Закон о принудном поравнању, стечају и ликвидацији, *Сл. лист СФРЈ*, бр. 84/1989 и *Сл. лист СРЈ*, бр. 37/1993 и 28/1996.

11 Закон о предузећима (*Сл. лист СРЈ*, бр. 29/1996, 33/1996, 29/1997, 59/1998, 74/1999, 9/2001 – одлука СУС и 36/2002), чл. 150. став 3, и 314. ст. 1-3. и 6.

12 Закон о привредним друштвима (*Сл. гласник РС*, бр. 36/2011, 99/2011, 83/2014 – др. закон, 5/2015, 44/2018 и 95/2018), чл. 546-548.

13 Закон о Агенцији за привредне регистре, „Сл. гласник РС“, бр. 55/2004, 111/2009, 99/2011 и 83/2014.

14 Закон о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре, „Сл. гласник РС“, бр. 99/2011 и 83/2014.

примењују се субсидијарно и одредбе Закона о општем управном поступку¹⁵. Од других извора права, од значаја су Закон о стечају¹⁶ и др.

Поступак ликвидације банака, осигуравајућих друштава, даваоца финансијског лизинга и других финансијских организација у праву Србије спроводи стварно и месно надлежан суд, у судском ванпарничном поступку. За њега важе посебни извори права¹⁷.

III Законски разлози за покретање поступка

У праву није могуће да се привредно друштво „напусти“ од стране државе када је испуњен неки од разлога за његов престанак, тј. да његова имовина, дугови и други правни односи остану неразрешени. Због тога је нужно да се законом регулишу разлози који представљају основ за покретање принудне ликвидације. Постојањем неког од ових разлога код привредног друштва настаје законска обавеза да се над њим покрене и спроведе поступак принудне ликвидације.

У упоредном праву привредно друштво може да престане само на један начин, његовим брисањем из одређеног регистра. И у праву Србије оно престаје брисањем из Регистра привредних субјеката (Регистар) који је успостављен у Агенцији. Правни основи за његово брисање из Регистра могу бити различити: ликвидација, стечај, статусне промене. Постоје више законских разлога која доводе до ликвидације, стечаја или статусних промена привредног друштва.

У праву привредних друштава Србије се принудна ликвидација покреће из законом утврђених разлога. Они су уређени Законом о привредним друштвима од 2011. и у њихову садржину се није дирало до половине 2018. године. Изменама и допунама Закона о привредним друштвима они су прецизирани, а само поједини незнатно проширени¹⁸. Као

---

15 Закон о општем управном поступку, *Сл. гласник РС*, бр. 18/2016.

16 Закон о стечају, *Сл. гласник РС*, бр. 104/2009, 99/2011 – др. закон, 71/2012 – одлука УС, 83/2014, 113/2017, 44/2018 и 95/2018.

17 То су: Закон о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање (*Сл. гласник РС*, 14/2015 и 44/2018 – др. закони); Закон о Агенцији за осигурање депозита (*Сл. гласник РС*, 14/2015); Закон о привредним друштвима; Закон о стечају; Закон о Народној банци Србије (*Сл. гласник РС*, 72/2003, 55/2004, 85/2005 – др. закон, 44/2010, 76/2012, 14/2015, 40/2015 – одлука УС и 44/2018); Закон о банкама (*Сл. гласник РС*, 107/2005, 91/2010 и 14/2015); Закон о осигурању (*Сл. гласник РС*, 139/2014); Закон о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре; Закон о Агенцији за привредне регистре и др.

18 Принудна ликвидација се покреће ако: 1) је друштву правноснажним актом изречена мера: (1) забране обављања делатности, а друштво не отпочне ликвидацију у року од 30 дана од

пример за овај поседњи случај треба издвојити следећи законски разлог: „ако друштво не достави надлежном регистру годишње финансијске извештаје до краја претходне пословне године за две узастопне пословне године које претходе години у којој се подносе финансијски извештаји”¹⁹.

дана правноснажности тог акта; (2) забране обављања регистроване делатности, а друштво не региструје брисање, односно промену те делатности или не отпочне ликвидацију у року од 30 дана од дана правноснажности тог акта; (3) одузимања дозволе, лиценце или одобрења за обављање регистроване делатности, а друштво не региструје брисање, односно промену те делатности или не отпочне ликвидацију у року од 30 дана од дана правноснажности тог акта; 2) у року од 30 дана од дана истека времена на које је друштво основано, а друштво не региструје продужење времена трајања друштва или у том року не отпочне ликвидацију; 3) ортачко друштво, у случају смрти ортака, остане са једним ортаком, а ниједан од наследника преминулог ортака у складу са чланом 119. Закона, не буде уписан у регистар као члан друштва у року од три месеца од дана правноснажног окончања оставинског поступка, односно ортачко друштво из других разлога остане са једним ортаком, а друштву, у року од три месеца од дана престанка својства ортака, не приступи недостајући члан или у том року друштво не промени правну форму или у том року не отпочне ликвидацију; 4) командитно друштво, у случају смрти комплементара, остане без комплементара, а ниједан од наследника преминулог комплементара у складу са чланом 137. Закона, не буде уписан у регистар као члан друштва у року од три месеца од дана правноснажног окончања оставинског поступка, односно командитно друштво из других разлога остане без комплементара или командитора, а друштву у року од три месеца од дана престанка својства члана не приступи недостајући члан или у том року друштво не промени правну форму или у том року не отпочне ликвидацију; 5) је правноснажном пресудом утврђена ништавост регистрације оснивања друштва у складу са законом о регистрацији или ништавост оснивачког акта друштва у складу са чланом 14. закона; 6) је правноснажном пресудом наложен престанак друштва у складу са чл. 118, 138, 239. и 469. Закона, а друштво у року од 30 дана од дана правноснажности пресуде не отпочне ликвидацију; 7) друштво остане без законског или привременог заступника, а не региструје новог у року од три месеца од дана брисања законског, односно привременог заступника из регистра привредних субјеката; 8) друштво у ликвидацији остане без ликвидационог управника, а не региструје новог у року од три месеца од дана брисања ликвидационог управника из регистра привредних субјеката; 9) усвојени почетни ликвидациони извештај не буде достављен регистру привредних субјеката у складу са чл. 536. став 6. Закона; 10) друштво не достави надлежном регистру годишње финансијске извештаје до краја претходне пословне године за две узастопне пословне године које претходе години у којој се подносе финансијски извештаји; 11) друштво не достави надлежном регистру почетни ликвидациони биланс у складу са законом којим се уређује рачуноводство; 12) у другим случајевима предвиђеним законом. Закон о привредним друштвима, чл. 546.

19 „Овај разлог је предвиђен, с обзиром да, према расположивим подацима Агенције за привредне регистре веома велики број привредних друштава који више година узастопно нису достављали финансијске извештаје се налазе у блокади рачуна, односно практично не послују закључно са 28. фебруаром 2018. године, а против њих до сада нико од поверилаца није покретао поступке стечаја. Недостављање годишњих финансијске извештаје до краја претходне пословне године за две узастопне пословне године указује да таква друштва *de*

Код већег броја законских разлога остављена је могућност привредном друштву да, након што је неки од њих наступио, у законом предвиђеном року отпочне са редовном ликвидацијом или најпре донесе одлуку о редовној ликвидацији и такву промену региструје у Регистар, а у мањем броју случајева је предвиђена једина могућност да регистратор по службеној дужности иницира и покрене поступак принудне ликвидације. Оваква могућност је појачана и проширена изменама и допунама Закона о привредним друштвима, половином 2018. године, јер је у тзв. претходном поступку остављена могућност друштву да у законском року отклони постојање законских разлога за ликвидацију и да региструје промене одговарајућих података у Регистар, у складу са Законом о привредним друштвима²⁰. Значи, и кад се испуни неки од законских разлога за покретање принудне ликвидације, још увек постоји могућност да друштво избегне принудну ликвидацију, тј. да се над њим не покрене тај поступак, под условом да друштво у законом предвиђеном року отклони разлог за принудну ликвидацију, односно донесе одлуку о спровођењу поступка добровољне ликвидације. Овакав став је већ исказан у домаћој правној теорији²¹. На пример, изреченом мером забране обављања делатности друштву нису суспендовани његови органи, а тиме и право да скупштина друштва донесе одлуку о покретању добровољне ликвидације. Због тога, наступање неког од законских разлога за покретање поступка принудне ликвидације не значи и аутоматски престанак тог друштва, већ је то само услов да овлашћени субјект иницира, покрене и спроведе поступак принудне ликвидације.

IV Иницирање, покретање, спровођење и окончање поступка

Које су претпоставке за иницирање и покретање поступка принудне ликвидације у праву привредних друштава Србије? Две су основне: прва, да је друштво испунило неки од законских разлога за покретање поступка принудне ликвидације, јер њих унапред у објективном правном поретку утврђује законодавац; друга, поступак се иницира, покреће, спроводи и завршава по службеној дужности (*ex officio*), од надлежног државног органа. Начин на који је конципирана принудна ликвидација у Закону

---

facto немају никакву пословну активност, а велики број њих фактички ни не постоје на регистрованим адресама“. Из образложења Закона о изменама и допунама Закона о привредним друштвима од половине 2018. године.

20 Закон о привредним друштвима, чл. 547. став 1.

21 Вид. Градимир Дилпарић, Милан Павић, „Ликвидација друштва капитал на основу предлога мањинских чланова (акционара)“, *Право и привреда*, бр. 5-8/1997, стр. 203-208.

о привредним друштвима онемогућава да се формално у ове претпоставке уврсти и она прва, основна и врхунска: да је друштво солвентно, односно „да има довољно средстава за намирење свих својих обавеза“.

Да ли се над привредним друштвом над којим је инициран и покренут поступак принудне ликвидације може покренути поступак стечаја, у складу са одредбама Закона о стечају? До предметних измена и допуна Закона то је било могуће све до доношења решења о брисању друштва из Регистра. На основу важећих законских решења то је могуће само до доношења решења о покретању овог поступка²². Претходно важеће законско решење било је боље.

У упоредном праву, у зависности од конкретног правног система, већи је број субјеката који се појављују у улози подносиоца предлога за покретање поступка (принудне) ликвидације, с тим да се тај субјект увек одређује законом. И у праву Србије он се одређује законом. Реч је о службеном лицу Агенције које се назива регистратор, које је овлашћено да врши послове регистрације у одговарајући регистар. Осим ових послова, њему је Законом о привредним друштвима проширена надлежност, јер му је стављено у дужност иницирање, покретање, спровођење и окончање поступка принудне ликвидације. Значи, предметни поступак иницира, покреће, спроводи и завршава, по службеној дужности (*ex officio*), регистратор који води Регистар²³. Ова посебна врста поступка претпоставља остваривање доминантног јавног интереса. У његовом иницирању, покретању и спровођењу не долази до изражаја страначка иницијатива, као што је то случај у неком од судских или у управном поступку.

Начело официјелности подразумева да Агенција преко свог службеног лица покреће поступак принудне ликвидације, по службеној дужности, не очекујући иницијативу или предлог привредног друштва или неког другог субјекта. Такође, она је дужна на његово иницирање и покретање (обавезност иницирања и покретања по сили закона) увек када је привредно друштво испунило неки од законских разлога за принудну ликвидацију.

---

22 Вид. расправу за могућност сходне примене правила стечајног поступка на добровољну ликвидацију: Наташа Цветићанин, „Могућност сходне примене стечајних прописа у поступку добровољне ликвидације привредних друштава“, *Право и привреда*, бр. 1-3/2015, стр. 125-149; „Прав(н)и значај и место добровољне ликвидације у систему престанка привредних друштава“, *Право и привреда*, бр. 10-12/2014, стр. 102-104; Јелена Величковић, „Остваривање потраживања према дужнику у ликвидацији“, *Право и привреда*, бр. 10-12/2015, стр. 59-63.

23 Закон о привредним друштвима, чл. 547.

Начело законитости и официјелности код овог поступка долази до изражаја од фазе пре покретања до фаза његовог окончања. Иначе, законодавац Србије је изменама и допунама Закона од половине 2018. направио разлику између фазе пре покретања (претходна фаза) и фазе покретања поступка. Наравно, постоји још две крајње уоштене фазе: спровођења и окончања овог поступка.

Претходна фаза - Пре покретања поступка принудне ликвидације, регистратор је дужан да реализује његову претходну фазу. Њему је законом наложено да на интернет страници Регистра објави обавештење о привредном друштву код кога се стекао неки од законских разлога за принудну ликвидацију (у трајању од 90 дана). Истовремено ће позвати то друштво да у законом остављеном року предузме следеће радње: 1) да отклони наведени законски разлог за покретање поступка принудне ликвидације, а који се може у складу са Законом о привредним друштвима отклонити, најкасније у року од 90 дана од дана објављивања предметног обавештења, и 2) да региструје у Регистар промене одговарајућих података, у складу са Законом о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре.

Треба запазити да је претходну фазу поступка надлежан да реализује регистратор по службеној дужности и без доношења формалног правног акта. Реализује је предузимањем одређене материјално-правне радње – објављивањем обавештења на интернет страници Регистра о друштву код кога постоји неки од законских разлога за покретање принудне ликвидације.

У периоду обавештавања привредног друштва о постојању разлога за покретање поступка принудне ликвидације, према том друштву још није покренут поступак, што му омогућава да настави са редовним обављањем регистроване делатности. Такође, објављивањем обавештења се повериоци и потенцијални партнери информишу о постојању законског разлога за покретање поступка принудне ликвидације над конкретним привредним друштвом. На крају, на овај начин се такво друштво унапред упознаје са могућношћу покретања управног поступка који ће надлежни орган водити по службеној дужности.

Фаза покретања поступка – У овој фази поступка, по истеку рока од 90 дана од дана објављивања обавештења на интернет страници Регистра, регистратор је дужан да по службеној дужности предузме кумулативно две радње: да донесе акт о покретању поступка принудне ликвидације, који за последицу има да друштво преведе у статус „у принудној ликвида-

цији“ и да истовремено објави оглас о принудној ликвидацији на интернет страници Регистра, у непрекидном трајању од 60 дана. Законом је утврђена минимална садржина огласа о принудној ликвидацији, јер мора да садржи: 1) дан објаве огласа; 2) пословно име и матични број друштва; 3) разлог принудне ликвидације. Уз пословно име друштва регистратор је дужан да дода ознаку: „у принудној ликвидацији“²⁴. Због додатно реализованог начела економичности у спровођењу поступка принудне ликвидације, законодавац је у важећим законским решењима био принуђен да одустане од четвртог обавезног елемента огласа: „обавештење повериоцима да (...) од дана објаве огласа могу поднети предлог за покретање стечаја надлежном суду“, у складу са Законом о стечају. На жалост, овај обавезни елемент у огласу је био у интересу заштите поверилаца.

Треба нагласити да ову фазу поступка ликвидације регистратор покреће формалним, правним и појединачним управни актом, који има форму решења - акт о покретању поступка принудне ликвидације. Он је конститутивне природе, јер изазива одређене правне последице за друштво над којим је покренут овај поступак - друштво се преводи у статус „у принудној ликвидацији“. Истовремено предузима и једну материјално-правну радњу - објављује оглас о принудној ликвидацији на интернет страници Регистра. Ова радња је првенствено усмерена према садашњим, али и потенцијалним будућим партнерима друштва у поступку принудне ликвидације.

Законодавац инсистира да друштву није допуштено да региструје промене података у Регистру од дана објављивања огласа о принудној ликвидацији од стране регистратора. Напросто, све активности друштва су у том периоду усмерене на брисање друштва из Регистра.

Фаза спровођења поступка – Законодавац није нашао за потребно да регулише питања спровођења поступка принудне ликвидације: именовање ликвидационог управника, попис имовине, састављање ликвидационог биланса, наплата потраживања друштва у ликвидацији, измиривање обавеза друштва у ликвидацији према повериоцима, расподела ликвидационог остатка. Наведена питања нису стављена ни у надлежност државног органа који иницира, покреће и спроводи поступак принудне ликвидације. Због таквог приступа, спровођење овог поступка се исцрпљује у објављивању огласа о принудној ликвидацији друштва, протеку рока од 60 дана и доношењу решења о брисању друштва и самом његовом брисању из Регистра. Намећу се питања: да ли се оваквим законским решењи-

---

24 Закон о привредним друштвима, чл. 547. став 2.

ма погоршава положај поверилаца за наплату њихових потраживања, али и положај друштва у ликвидацији за наплату његових потраживања.

Фаза окончања поступка – Регистратор има законску дужност да по службеној дужности, по истеку рока од 60 дана од дана објављивања оглас о принудној ликвидацији на интернет страници Регистра, у даљем року од 30 дана донесе акт о брисању друштва и на основу њега изврши његово брисање из Регистра, сагласно одредбама Закона о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре²⁵.

Какве је правне природе акт о брисању друштва из Регистра? Реч је о формалном, појединачном и управном акту који доноси регистратор у форми решења. Он је по својој природи конститутивне природе, јер има за последицу престанак, односно гашење привредног друштва.

У крајњем случају, спровођење и окончање поступка принудне ликвидације има за циљ да се сва привредна друштва која не послују у складу са законом одстране из правног промета, да се ажурира стање у Регистру и да се успостави законито пословање у привреди.

Повериоци брисаног привредног друштва у поступку принудне ликвидације могу да покушају да своја потраживања наплате из имовине чланова ликвидираног друштва споразумно или у судском поступку пред стварно и месно надлежним судом.

И овде треба нагласити да је предметним изменама и допунама законских одредаба о принудној ликвидацији укинута још једна одредба која је упућивала на примену Закона о стечају²⁶. Због измењене важеће концепције спровођења поступка принудне ликвидације, могућа је временски ограничена сходна примена два правила креирана за (редовну) ликвидацију, и то: да повериоци друштва током трајања претходног поступка принудне ликвидације могу поднети предлог за покретање стечаја, из разлога прописаних Законом о стечају; и да иницирани поступак принудне ликвидације нема утицаја на поднети предлог за покретање стечаја, у складу са Законом о стечају²⁷.

---

25 Закон о привредним друштвима, чл. 547б. став 1.

26 Та одредба је гласила: Ако регистар привредних субјеката у року од годину дана од дана објаве огласа не прими решење надлежног суда о отварању стечаја над друштвом у принудној ликвидацији, регистратор који води регистар привредних субјеката по службеној дужности брише друштво из регистра.

27 Закон о привредним друштвима, чл. 527. став 2.

Законодавац није предвидео правна средства за незадовољно привредно друштво, односно његове чланове, везано за донето решење о покретању поступка принудне ликвидације и за донето решење о брисању друштва из Регистра. Није предвиђена ни сходна примена одредаба Закона о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре, тј. право на жалбу. Због тога, нема сметњи да незадовољно друштво, односно његови чланови покрену управни спор пред надлежним судом.

За питања иницирања, покретања, спровођења и окончања поступка принудне ликвидације од значаја је констатовати да је у изворној верзији његово трајање било лимитирано на једну годину и шест месеци, а да је након извршених измена и допуна Закона његово трајање сведено на шест месеци. Да констатујемо, неспорно је да је ово скраћивање рокова у интересу ефикасности спровођења предметног поступка и од утицаја је на целокупну привреду. Међутим, да ли су скраћени рокови и у интересу поверилаца и трећих лица?

V Надлежни орган за иницирање, покретање и спровођење поступка

Питања регистрације и објављивања регистрације привредних друштава у праву Србије су уређена Законом о привредним друштвима само начелно, док је детаљније уређење препуштено посебним законима: Закону о Агенцији за привредне регистре, унутар које је смештен већи број регистара, и Закону о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре, којим је уређен поступак регистрације већег броја субјеката, а не само привредних, јер се уређује поступак, предмет и друга питања од значаја за регистрацију, евиденцију и објављивање. На питања поступка регистрације и евидентирања супсидијарно се примењује и Закон о општем управном поступку.

Домаћи законодавац „регистрацију“ дефинише као упис, промену или брисање података и докумената у регистрима које води Агенција. Регистрација се заснива на законским начелима.

За наш предмет истраживања од значаја су одредбе Закона о привредним друштвима којима се ставља у дужност Агенцији, а испред ње регистратору који води Регистар, додатна надлежност: да иницира, покрене, спроводи и оконча поступак принудне ликвидације.

Агенција за привредне регистре је основана посебним законом (*ex lege*), по својој правној природи је посебна врста управне организације и има својство правног лица. Послује у складу са прописима о јавним аген-

цијама. Њено седиште је у Београду, а има организационе јединице изван седишта, којима није признат правни субјективитет. Води одређене регистре као јединствене централизоване базе података²⁸. Њени органи су: управни одбор, надзорни одбор и директор. Најзначајнији општи акт Агенције је статут²⁹, а има и друге акте.

Регистар привредних субјеката је јединствена, централна, јавна, електронска база података о привредним субјектима, формирана на територији Србије, у коју се подаци уносе и чувају, у складу са законом. Обавезно садржи законом одређене податке о привредном субјекту. Такође, у регистар се региструју све промене података о привредном субјекту које је предмет регистрације, као и други подаци одређени законом. Регистар је успостављен код Агенције, а води га и њиме руководи регистратор. Вођење регистра се финансира из средстава остварених по основу накнада за извршене услуге и из других извора.

Регистратор - Агенција води регистре преко регистратора. Он је физичко, пословно способно и стручно лице. Њега именује и разрешава управни одбор Агенције, уз претходну сагласност Владе. Именује се на период од четири године, с тим што исто лице може бити поново именовано. Може бити разрешен пре истека периода на који је именован, и то: на захтев регистратора, ако регистратор не обавља своју функцију у складу са законом и из других законом утврђених разлога. Регистратор је независан у свом раду, у оквиру овлашћења утврђених законом и другим прописом.

Законодавац допушта управном одбору да регистратора који је именован у складу са законом, на образложен предлог директора Агенције, именује и за вођење другог регистра, евиденције и друге електронске базе података које води Агенција, ради економичног и ефикасног рада и пословања Агенције.

---

28 Ти регистри су: 1) Регистар привредних субјеката; 2) Регистар заложног права на покретним стварима и правима; 3) Регистар финансијског лизинга; 4) Регистар јавних гласила; 5) Регистар удружења (укључујући коморе здравствених радника и Комору социјалне заштите); 6) Регистар страних удружења; 7) Регистар мера и подстицаја регионалног развоја; 8) Регистар комора; 9) Регистар туризма; 10) Регистар финансијских извештаја и података о бонитету правних лица и предузетника; 11) Регистар стечајних маса; 12) Регистар задужбина и фондација; 13) Регистар представништва, страних задужбина и фондација; 14) Регистар удружења, друштава и савеза у области спорта; 15) Регистар судских забрана; 16) други регистри одређени законом.

29 Статут Агенције за привредне регистре, *Сл. гласник РС*, бр. 52/2005, 103/2009 и 112/2012.

Регистратор, у односу на регистар који води, има овлашћења и обавезе да: се стара о законитом, систематичном и ажурном вођењу регистра; ближе одређује начин вођења регистра; доноси одлуке о упису у регистар, односно врши регистрацију података; 4) прописује стандардне обрасце регистрационих пријава и захтева у поступку вођења регистра; предузима друге радње неопходне за несметано и правилно функционисање регистра³⁰.

Регистратор у поступку регистрације доноси одлуку (у форми решења или закључка) о поднетој пријави за регистрацију, у року од пет дана од дана пријема пријаве. Одлука регистратора је формалан, правни и појединачни управни акт. Регистратор решењем усваја или одбацује поднету пријаву за регистрацију, а закључком врши исправку грешке у регистру. Подносилац пријаве може да поднесе жалбу министру надлежном за послове привреде против одлуке регистратора, преко Агенције, у року од 30 дана од дана објављивања одлуке. Поднета жалба не задржава извршење. Министар о жалби одлучује у року од 30 дана од дана пријема жалбе у министарству. Министар може: 1) одбацити жалбу ако је неблагоприятна, недопуштена или поднета од неовлашћеног лица, ако то није учинио регистратор; 2) одбити жалбу као неосновану; 3) усвојити жалбу и укинути одлуку и вратити регистратору предмет на поновно одлучивање; 4) усвојити жалбу и укинути одлуку и сам одлучити о пријави. Одлука министра је коначна и против ње се може покренути управни спор. Против правноснажне одлуке Управног суда странка и надлежни јавни тужилац могу да поднесу Врховном касационом суду захтев за преиспитивање судске одлуке.

VI Правни положај привредног друштва у поступку принудне ликвидације

Законодавац је нашао за потребно да у предметном закону о изменама и допунама Закона о привредним друштвима креира нову одредбу којом је уредио правни положај друштва у поступку принудне ликвидације. Реч је последицама које изазива покретање поступка принудне ликвидације. Законодавац је то првенствено учинио ради отклањања спорних питања која су онемогућавала примену одредаба о принудној ликвидацији и наводно ради заштите поверилаца.

---

30 Закон о Агенцији за привредне регистре, чл. 106.

У погледу статуса привредног друштва у поступку принудне ликвидације, законодавац је уредио четири питања, односно успоставио четири правила³¹. Прво, исто као и у поступку редовне ликвидације, да од дана објављивања огласа о принудној ликвидацији органи друштва настављају са радом, а друштво не може да предузима нове послове већ само да завршава започете, укључујући и измирење доспелих обавеза, као и плаћања за текуће обавезе друштва и обавезе према запосленима. Значи, друштво у поступку ликвидације задржава правни субјективитет и своје органе са ограниченим овлашћењима, послове води његов законски заступник, а запослени остају на својим радним местима како би допринели извршавању послова у функцији спровођења ликвидације.

Друго, исто као и у поступку редовне ликвидације, а све у функцији заштите интереса поверилаца, за време принудне ликвидације друштва не сме се исплаћивати учешће у добити, односно дивиденде, нити се имовина друштва може расподељивати члановима друштва пре брисања друштва из Регистра (код редовне ликвидације: „пре исплате свих потраживања поверилаца“)³².

Наредна два правила су оригинална и успостављена су за потребе принудне ликвидације. Треће, по сили закона се прекидају сви судски и управни поступци у односу на друштво над којим је покренут поступак принудне ликвидације, од дана његовог покретања. Допуштено је да се прекинути поступци наставе после брисања друштва из Регистра, на захтев чланова, односно поверилаца брисаног друштва. За разлику од изнетог правила, у поступку (редовне) ликвидације изричито је предвиђено да њено покретање не спречава одређивање и спровођење извршења против друштва у ликвидацији, нити вођење других поступака који се воде против или у корист друштва у ликвидацији³³. Новоуспостављено правило је изнуђено начином на који је конципирана принудна ликвидација, а инспирирано је решењем из стечајног поступка³⁴.

Четврто, друштву је забрањено да региструје промене података у Регистру од дана објављивања огласа о принудној ликвидацији. У про-

---

31 Закон о провредним друштвима, чл. 547а.

32 Закон о провредним друштвима, чл. 528.

33 Закон о провредним друштвима, чл. 527. став 1.

34 „У тренутку наступања правних последица отварања поступка стечаја прекидају се сви судски поступци у односу на стечајног дужника и на његову имовину, сви управни поступци покренути на захтев стечајног дужника, као и управни и порески поступци који за предмет имају утврђивање новчане обавезе стечајног дужника“. Закон о стечају, чл. 88.

тивном, на тај начин би могло да штети интересима поверилаца и да осујети спровођење поступка принудне ликвидације на законом заснован начин.

VII Последице брисања друштва из Регистра

Још у време изворног уређења принудне ликвидације у Закону о привредним друштвима (2011), било је уређено и питање последице брисања друштва из Регистра. Законодавац је и по овом питању успоставио четири правила³⁵. Прво, имовина брисаног друштва постаје имовина чланова друштва у сразмери са њиховим уделима у капиталу друштва, а у случају ортачког друштва које нема капитал расподељује се на једнаке делове између ортака.

Друго, чланови друштва своје односе у погледу имовине уређују споразумно, закључењем уговора. За случај да не могу да се договоре, остављена је законска могућност члану друштва да затражи од надлежног суда да у ванпарничном поступку изврши расподелу те имовине.

Треће, после брисања друштва из Регистра, чланови брисаног друштва лица (ортаци и комплементари) одговарају за обавезе друштва неограничено солидарно, а чланови друштва капитала ограничено солидарно. Изузетно, за контролног члана друштва са ограниченом одговорношћу и контролног акционар акционарског друштва успостављена је неограничена солидарна одговорност за обавезе друштва и након његовог брисања из Регистра. У овом последњем случају, на пример, члан (оснивач) привредног друштва који се сматра контролним чланом одговара целокупном својом имовином за обавезе друштва, над којим је спроведен поступак принудне ликвидације. Између осталог, сматра се да је одређено лице контролни члан друштва увек кад он самостално или са повезаним лицима поседује већинско учешће у основном капиталу друштва. Из напред констатованог се може закључити да ће члан једночланог друштва са ограниченом одговорношћу одговарати целокупном својом имовином за обавезе ликвидираниог и брисаног друштва из Регистра.

Четврто, потраживања поверилаца друштва према контролном члану друштва са ограниченом одговорношћу и контролном акционару акционарског друштва застаревају у року од 3 године од дана брисања друштва из Регистра.

---

35 Закон о привредним друштвима, чл. 548.

VIII Поступак принудне ликвидације и његова правна природа

У упоредном и домаћем праву поступак принудне ликвидације је један од основа за престанак привредног друштва. Испуњење неког од законских разлога за принудну ликвидацију је само неопходан предуслов, а за престанак друштва је неопходно да се тај поступак покрене и спроведе. Његово спровођење у европском упоредном праву претпоставља разрешење свих правних односа између друштва и његових поверилаца, али и између самих чланова друштва. Насупрот таквом приступу, у домаћем праву његово спровођење претпоставља разрешење само односа између чланова друштва, док се разрешење односа између друштва (чланова друштва) и његових поверилаца одлаже за период после завршетка овог поступка и брисања друштва из Регистра, и то на иницијативу или предлог поверилаца. И у упоредном и у домаћем праву, по окончању поступка принудне ликвидације над привредним друштвом, оно се брише из одговарајућег регистра.

Поступак принудне ликвидације у упоредном праву претпоставља, између осталог: испуњеност неког од законских разлога, покретање поступка од законом овлашћеног лица, надлежни орган за његово спровођење, именовање ликвидатора, објављивање и пријава одговарајућем регистру, уношење у пословно име атрибута „у ликвидацији“, пријаве потраживања поверилаца и њихово утврђивање, састављање биланса на почетку и на крају поступка, расподелу имовине друштва у ликвидацији, намирење поверилаца, брисање друштва из регистра, чување пословних књига и др. Такође, овај поступак претпоставља: одређени временски период у коме се спроводи (законске рокове), одговарајуће фазе кроз које пролази (иницирање, покретање, спровођење, окончање), субјекте који у њему учествују (органи, „странка“ и други учесници), предузимање одређених радњи од овлашћених субјеката у његовом спровођењу, доношење одређених правних аката и аката материјално-правне природе и др.

Поступак принудне ликвидације у праву привредних друштава Србије се разликује од судских, али и од општег управног поступка. Овај поступак у крајњем случају представља посебну врсту управног поступка, јер има већи број посебности и особености који га чине нарочитим. Међутим, поступак принудне ликвидације банака, осигуравајућих друштава, даваоца финансијског лизинга и других финансијских организација је судски ванпарнични поступак. Њега спроводи стварно и месно надлежан суд, под условима и на начин одређеним законом. За њега важе

посебни извори права, разлози који престављају основ за његово покретање, надлежни субјект који доноси одлуку о покретању поступака, субјект који је овлашћен за именовање ликвидатора, надлежни органи за његово спровођење и др.

Посебности поступка принудне ликвидације привредних друштава у праву Србије траже одговоре на већи број питања, као што су: принципи на којима почива, врсте правних норми којима је регулисан, начин његовог регулисања, субјекти који у њему учествују, начин његовог иницирања, покретања, спровођења и окончања, правне радње на којима се заснива, правни акти и средства правне заштите који из поступка произлазе, циљ који се његовим спровођењем жели постићи, ко сноси трошкове поступка, његова правна природа и др.

Поступак принудне ликвидације почива на принципима који произлазе из Закона о привредним друштвима, Закона о Агенцији за привредне регистре, Закона о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре и Закона о општем управном поступку. Он је строго формалан и заснован претежно на императивним нормама. Примарно је регулисан одредбама напред наведених закона, а субсидијарно одредбама Закона о општем управном поступку. За овај поступак прве законске одредбе представљају *lex specialis*, а друге *lex generalis*.

Учесници у поступку принудне ликвидације су: регистратор испред Агенције и привредно друштво према коме је инициран и покренут поступак. Иницира се и покреће по службеној дужности од надлежног државног органа. Њега спроводи исти орган који га иницира и покреће. Реч је о државној интервенцији према одређеном привредном друштву. У његовом спровођењу долази до изражаја активно учешће службеног лица Агенције и пасивно поступање привредног друштва над којим се споводи поступак. У успостављеном (поцесно)правном односу, први субјект је јавноправни и делује са прерогативима јавне власти према другом, који је приватни и привредноправни.

И поступак принудне ликвидације претпоставља предузимање законом одређених радњи, које су међусобно повезане и упућене остваривању одређеног циља – разрешењу једне правне ствари која је била предмет поступка. Акте које доноси регистратор у овом поступку су или материјалноправне радње (нпр. објављивање огласа) или формални појединачни управни акти (нпр. доношење решења о брисању привредног друштва из Регистра).

Питање трошкова иницирања, покретања и спровођења поступка принудне ликвидације законодавац није уредио. Због тога, у одговору на ово питање могућа су два теоријска приступа: први, да све трошкове сноси Агенције, и други, да Агенција фактурише трошкове друштву које их је изазвало.

Какве је правне природе поступак принудне ликвидације привредних друштава у Србији? Овај поступак се заснива на темељном принципу законитости, јер је регулисан законом и иницира се, покреће и спроводи на основу закона. Иницира се и покреће искључиво по службеној дужности (начело официјелности), од законом овлашћеног субјекта. Ограниченог је домета, јер се може иницирати, покренути и спровести само према привредним друштвима која су испунила један од законских разлога за принудну ликвидацију. Регистратор, као овлашћено службено лице испред Агенције, наступа независно и самостално у спровођењу овог поступка. У овом поступку мањи је степен формализма, у односу на поступке које спроводи суд или орган јавне управе.

Поступак принудне ликвидације привредних друштава је особен у одређеним елементима, што га чини посебним и у односу на поступак регистрације привредних друштава у Регистар. Има највише елемент управноправне природе, што га приближава посебној врсти управног поступка. Конципиран је као поједностављен поступак, са законом ограниченим временским трајањем, како би се окончао у року од шест месеци. У погледу предузетих радњи и донетих правних акта, може се оквалитиковати као кондензован, односно скраћени поступак. Важи правило о доношењу одлуке на основу утврђеног чињеничног стања и изведених доказа. Незадовољно друштво у поступку принудне ликвидације може против донетог решења регистратора поднети жалбу министарству надлежном за послове привреде, преко Агенције, у року од 30 дана од дана објављивања одлуке. Одлука министра је коначна и против ње се може покренути управни спор, а против правноснажне одлуке Управног суда странка и надлежни јавни тужилац могу да поднесу Врховном касационом суду захтев за преиспитивање судске одлуке³⁶.

IX Уместо закључка

На основу резултата извршеног истраживања о поступку принудне ликвидације привредних друштава у праву Србије, намећу се додатна питања: којом концепцијом се законодавац Србије руководио 2011. и

---

36 Закон о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре, чл. 25-32.

2018. године у креирању законских решења о принудној ликвидацији и које је циљеве желео да реализује. Прво, нову концепцију су креирали практичари, ради стварања повољнијег пословног амбијента за развој привреде Србије. Међутим, нису водили довољно рачуна о њеном животворењу и примени у пракси, као и о заштити интереса поверилаца ликвидираних друштва.

Друго, нова концепција је у потпуности одступила од традиционалне концепције успостављене на просторима бивше Југославије и земљама Европе. Напросто, новом концепцијом је поступак принудне ликвидације измештен из надлежности суда (судски ванпарнични поступак) и стављен у надлежност посебне управне организације – Агенције и регистратора Регистра привредних субјеката (посебна врста управног поступка).

Треће, нова концепција не предвиђа именовање ликвидационог управника, нити састављање ликвидационог биланса над имовином друштва које се ликвидира. Опет, законодавац те функције није ставио у надлежност Агенције. Оваквим законским решењима се погоршава положај поверилаца друштва у поступку принудне ликвидације. Ова констатација се може оспоравати чињеницом да су повериоци обавештени о иницирању и покретању поступка.

Четврто, нова концепција може у пракси да доведе до ликвидације инсолвентног друштва, иако је законски предуслов да се „ликвидација друштва (се) може спровести када друштво има довољно средстава за намирење свих својих обавеза“³⁷. То ће уследити због несастављања ликвидационог биланса за друштво у ликвидацији и необавештениости или незаинтересованости његових поверилаца.

Пето, новоуспостављена концепција се на самом почетку суочила са проблемом њене примене у пракси. Најпре је била „коригована“ са два мишљења министарства надлежног за послове привреде, да би половином 2018. била прецизирана, измењена и допуњена Законом о привредним друштвима. Интервенисано је у неколико праваца: најпре, унета је новина да се пре покретања поступка принудне ликвидације обавезно спроведе тзв. претходна фаза поступка принудне ликвидације, односно иницира овај поступак; затим, новом одредбом уређен је правни статус привредног друштва у поступку принудне ликвидације, ради отклањања спорних питања која су онемогућавала примену одредаба у пракси, као и ради заштите поверилаца; даље, новом одредбом је уређено питање

---

37 Закон о привредним друштвима, чл. 524.

окончања поступка принудне ликвидације; на крају, новим законским решењима његово трајање је скраћено на шест месеци.

Шесто, успостављањем нове концепције о принудној ликвидацији настављено је са некритичком имплементацијом англосаксонских решења у право привредних друштава Србије. Након увођења у наш правни систем англосаксонске концепције регистрације привредних субјеката, нова концепција о принудној ликвидацији представља њен својеврсни продужетак.

Седмо, нова концепција је креирана по угледу на прагматичност англосаксонске економије и права, јер је успостављена са тежњом да поступак принудне ликвидације буде: поједностављен, на неки начин да се спроведе на скраћени начин; економичан, да се иницира, покрене и спроведе са што мање утрошка људских и материјалних ресурса; ефикасан, да се спроведе у релативно кратком временском периоду; и ефективан, да оствари јавни интерес.

Осмо, нова концепција је успостављена са функцијом реализације доминантног јавног интереса и са незнатно запостављеним приватним интересима поверилаца ликвидираних друштава. Заповостављеност интереса поверилаца се огледа у томе што је законодавац допустио да се примарно имовина ликвидираних друштава распореди међу члановима друштва, без претходно сачињеног ликвидационог биланса, а да повериоци тек у накнадним поступцима истакну захтев према члановима друштва за намирење својих потраживања. Ова критика се може оспоравати аргументом да се ликвидација врши само када је друштво солвентно, па су повериоци тиме обезбеђени за своја потраживања.

Ljubiša DABIĆ,
Retired full-time professor
Faculty of Economics at University of Belgrade

PROCEDURE FOR THE COMPULSORY LIQUIDATION OF COMPANIES IN THE REPUBLIC OF SERBIA

The subject of research in this paper is the procedure of compulsory liquidation in the law of Serbian companies and its legal nature.

The author's goal, on the one hand, is to analyze the procedure of compulsory liquidation of companies, and on the other, to point out the additions that followed the adoption of amendments to the Company Law, in mid-2018.

The purpose of the research is to analyze legal and theoretical issues relevant to the characteristics, distinctiveness, type and legal nature of the procedure of compulsory liquidation of companies in Serbia.

The results of the research should provide the scientific and professional public with answers to relevant questions related to the initiation, progress, implementation and termination of the process of compulsory liquidation of companies.

In concluding observations, the author asked and sought for answers to two questions: by which concept the Serbian legislator was guided in the creation of legal solutions to compulsory liquidation and what goals he wanted to realize.

Key words: *compulsory liquidation procedure, legal nature of compulsory liquidation proceedings, Business Registers Agency, termination of a companies.*